

MAREK STRZAŁA
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

X Ogólnopolskie Sympozjum Prawa Wyznaniowego, „Polityka wyznaniowa a prawo III Rzeczypospolitej”, Myczków–Polańczyk, 23–25 kwietnia 2013 roku

Abstract

X Congress of Religion Law, “Religion Politics and Law of the Poland after 1989”, Myczków–Polańczyk, 23rd–25th of April 2013

On 23rd–25th of April 2013 in charming scenery of the Bieszczady Mountains in Myczków–Polańczyk it was held Xth Congress of Religion Law. Decade of organized each year congresses was an undeniable success of Polish Association of Religion Law. Celebrating anniversary of first congress, it was natural to summarize the changes in Polish law on religion. Because major changes were made within transformation from communism to democratic state in 1989, main theme of the Congress was extended to almost 25 years of Republic of Poland. During the Congress in eight sessions academicians and people interested in religion law was giving lectures, presented their thoughts and concerns on development in the field of religion law and discuss changes in religion politics of the Polish state. There were given over 25 lectures concerning many aspects of law on religion, from controversial thesis “Why there shouldn’t be a religion politics?”, by religion in political parties’ agendas, aspects of kindergartens run by ecclesiastical organisations, to rules concerning legal personality of churches and comparative analysis (a.e. USA, RSA). In the debates special guests from French Republic took part – prof. Christine Mengès-Le Pape and prof. Philippe Nelidoff, who also gave lectures (respectively): *Perspectives de comparaison: la politique confessionnelle français et les projets d’éducation* and *Le code français de la laïcité*, which made this year’s Congress international.

Key words: X Congress of Religion Law, Religion politics, religion law in Poland after 1989

Słowa kluczowe: X Ogólnopolskie Sympozjum Prawa Wyznaniowego, polityka wyznaniowa, prawo wyznaniowe w Polsce po 1989 r.

W dniach 23–25 kwietnia 2013 r. w urokliwej scenerii Bieszczad w Myczkowie–Polańczyku odbyło się jubileuszowe X Ogólnopolskie Sympozjum Prawa Wyznaniowego. Jubileuszowy charakter sympozjum skłaniał ku podsumowaniom, toteż tematem przewodnim uczyniono zagadnienie relacji polityki wyznaniowej do prawa Trzeciej

Rzeczpospolitej, zachęcając referentów i uczestników do dokonania przeglądu wprowadzonych w ostatnim 25-leciu regulacji prawnych w kontekście modeli i założeń polityki wyznaniowej.

W pierwszym dniu sympozjum obradowano nad „Zagadnieniami podstawowymi” (sesja I), „Uwarunkowaniami historyczno-prawnymi polityki wyznaniowej III RP” (sesja II), „Zagadnieniami politycznymi i ustrojowymi” (sesja III) oraz „Kwestiami prawno-porównawczymi” (sesja IV).

Po oficjalnym otwarciu sympozjum, poprzedzonym powitaniem referentów, uczestników oraz pozostałych gości, merytoryczne obrady rozpoczął referat dra Andrzeja Czochary, prezentujący *Współczesne uwarunkowania polityki wyznaniowej państwa*. Następnie głos zabrał dr hab. Tadeusz Jacek Zieliński, prof. Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej, wygłaszając referat zatytułowany *Polityka państwa bezstronnego światopoglądowo*. Referaty w ramach pierwszej sesji zakończyło wystąpienie mgra Jakuba Cupriaka o prowokującym do ponownego namysłu nad samą ideą państwowej polityki wyznaniowej tytule: *Dlaczego nie powinno być polityki wyznaniowej*. Po przerwie obrady, już w ramach drugiej sesji, wznowiono referatem dra hab. Andrzeja Szymańskiego, prof. Uniwersytetu Opolskiego, prezentującym *Starania wspólnot zakonnych o zapewnienie ciągłości funkcjonowania wyznaniowych placówek opiekuńczo-wychowawczych w realiach Polski Ludowej*. Tę najkrótszą z sesji sympozjum zakończyło przedłożenie mgr Marzanny Grabowskiej, którego tematem było *Tło polityczno-prawne likwidacji Urzędu ds. Wyznań*. Sesję trzecią rozpoczął dr Konrad Walczuk referatem pt. *Wolność religii a bezpieczeństwo publiczne – aspekty konstytucyjne*. W dalszej kolejności głos zabrał dr Michał Zawisłak, który przedstawił *Politykę wyznaniową władz państwowych w świetle interpelacji poselskich*. Następnie dr Piotr Steczkowski omówił *Kwestie wyznaniowe w programach partii politycznych*. W ramach referatów przedmiotowej sesji ostatnia zabrała głos mgr Alina Rogowska, prezentując *Kwestie religijne i światopoglądowe w świetle wybranych orzeczeń sądów powszechnych*.

Pierwszy dzień obrad zakończyły obrady sesji czwartej, które rozpoczęły się nadającymi sympozjum wymiar międzynarodowy referatami gości z Republiki Francuskiej: referatem prof. Christine Mengès-Le Pape pt. *Perspectives de comparaison: la politique confessionnelle française et les projets d'éducation*” oraz referatem prof. Philippe’a Nelidoffa zatytułowanym *Le code français de la laïcité*. Kolejnym wystąpieniem poruszającym kwestie prawno-porównawcze było przedłożenie dra hab. Andrzeja Gąsowskiego, prof. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, dotyczące zagadnienia: *Religie a państwo w RPA*. Natomiast pierwszy dzień obrad zakończył referat dra Piotra Michalika o tytule *Darowizna na cele kultu religijnego w polskim i amerykańskim systemie podatkowym – analiza porównawcza*. Następnie uczestnicy po krótkiej przerwie wzięli udział w uroczystej kolacji.

Drugiego dnia obrad z uwagi na liczbę referentów przeprowadzono w godzinach porannych dwie sesje równoległe. W ramach pierwszej z nich (sesja Va) roztrząsano politykę państwa wobec ogółu związków wyznaniowych, podczas gdy drugą (sesję Vb) poświęcono polityce państwa wobec poszczególnych związków wyznaniowych. Pierwszą z przedmiotowych sesji otwarło wystąpienie dr Anny Tuni, zatytułowane *Polityka państwa w zakresie ustalenia jednolitej siatki pojęć w przepisach prawa wyznaniowego*. Kolejno wystąpili dr Michał Chajda, który przedstawił *Dozwolony użytek z cudzej twór-*

czości w czasie ceremonii religijnych jako element polityki wyznaniowej państwa, oraz dr Justyna Krzywkowska z referatem pt. *Współpraca Państwa i Kościoła w zakresie wdrażania działań na rzecz polityki prorodzinnej*. Sesję poświęconą zagadnieniom prawa i polityki wyznaniowej w odniesieniu do poszczególnych związków wyznaniowych rozpoczęło przedłożenie dr hab. Ewy Waszkiewicz, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego, którego przedmiotem była *Polityka III RP wobec żydowskiego związku wyznaniowego*, a po którym głos zabrał dr Marek Bielecki, prezentując referat pt. *Państwo wobec Ukraińskiego Kościoła Greckokatolickiego w Polsce*. W dalszej kolejności wystąpił mgr Marek Strzała, prezentując referat zatytułowany *Wybrane uregulowania prawne III RP dotyczące osobowości prawnej Kościołów i związków wyznaniowych jako przykład przyjaznej polityki wyznaniowej*. Opisowaną sesję zamknęło wystąpienie dra Pawła Sobczyka pt. *Realizacja art. 25 ust. 4 Konstytucji RP w polityce wyznaniowej i prawie III RP*.

Po przygotowanym przez organizatorów zwiedzaniu wnętrza zapory w Solinie, część merytoryczną sympozjum wznowiono w ramach jednej wspólnej sesji (sesji VI), zatytułowanej *Polityka państwa w zakresie ochrony wolności religijnej w aspekcie indywidualnym*, a którą zainaugurował mgr Michał Hucal referatem pt. *Klauzula sumienia jako wyraz realizacji polityki poszanowania wolności sumienia i wyznania*. Kolejno głos zabrali dr Michał Skwarzyński, który wystąpił z referatem pt. *Sprzeciw sumienia sędziego jako element polityki wyznaniowej*, oraz dr Paweł Leszczyński, który swoje wystąpienie zatytułował *Wolność sumienia i wyznania osób niepełnoletnich – aktualne regulacje i wnioski de lege ferenda*. Sesję tę zakończyły wystąpienia dra Jerzego Nikolajewa, prezentującego *Uprawnienia z zakresu wolności sumienia i religii więźniów jako element polityki wyznaniowej w Polsce po 1989 r.*, oraz dra hab. Józefa Koredczuka, prof. Uniwersytetu Wrocławskiego, analizującego *Kompetencje Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na religię lub wyznanie*. Ostatnia sesja (sesja VII) została poświęcona polityce państwa w zakresie udziału związków wyznaniowych w życiu publicznym. Otworzyło ją wystąpienie dra hab. Mieczysława Różańskiego, prof. Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, omawiające *Zadania związków wyznaniowych w zakresie ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego*. Następnie głos zabrał prof. dr hab. Artur Mezglewski, prezentujący referat pt. *Wyznaniowe szkoły wyższe a publiczny system kształcenia*. Obrady w ramach tej ostatniej sesji, a tym samym całej konferencji, zakończyło wystąpienie dra Michała Czelnego zatytułowane *Znaczenie ustaleń dokonywanych w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Episkopatu Polski dla zasad nauczania religii w szkołach publicznych*. Po dyskusji w ramach przedmiotowej sesji nastąpiło oficjalne podsumowanie konferencji i jej zamknięcie.

Należy pogratulować organizatorom znakomitego przygotowania obrad jubileuszowego X Sympozjum Prawa Wyznaniowego. Warto podkreślić, iż w okresie owego dziesięciolecia nastąpił istotny rozwój nauki prawa wyznaniowego, a Polskie Towarzystwo Prawa Wyznaniowego liczy obecnie już ponad stu członków. Należy również mieć nadzieję, że kolejne jubileuszowe Sympozjum Prawa Wyznaniowego w 2023 roku odbędzie się w jeszcze liczniejszym gronie znawców i sympatyków prawa wyznaniowego oraz będzie równie udane.